Leespakket Commissie Ruimte Ontwikkeling & Bereikbaarheid
Agendaverzoek raadsinformatiesessie Omgevingswet 14 maart 2023

Zoals eerder vermeld in het agendaverzoek, ontvangen genodigde raadsleden voorafgaand de informatiesessie over de Omgevingswet op 14 maart 2023 dit leespakket.

Het leespakket is bedoelt als een verzameling van relevante (basis) informatie over zowel de Omgevingswet (algemeen) als de stand van zaken in de gemeente Lelystad (vanuit de ambtelijke organisatie).

Dit leespakket bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Raadsinformatienota Q4 2022 (origineel)..... 2

De eerder verstuurde raadsinformatienota gaat vooral in op de gevolgen van het uitstel van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet voor de bedrijfsvoering, de financiën en participatie.

2. Een overzicht per kerninstrument/deelproject 6

Hier vindt u een overzicht waarin per kerninstrument/deelproject beknopt ingegaan wordt op: de opgave, huidige stavaza in Lelystad en de gevraagde inzet van College en Raad.

3. Een overzicht met de planning tav College en Raad 2023-2027..... 15

4. Webcollege 'Omgevingswet in vogelvlucht' 16

Eenvoudig te volgen video van de VNG over de Omgevingswet.

5. E-learning over de Omgevingswet 17

In de basismodule over de Omgevingswet wordt ingegaan op de achtergronden, doelen en uitgangspunten van de Omgevingswet. Daarnaast leert u meer over onderwerpen als participatie en regionale samenwerking bij de Omgevingswet.

1. Raadsinformatienota Q4 2022 (origineel)

Informatienota voor de raad

Nummer:

Portefeuillehouder:	P. van Dijk
Portefeuille:	Omgevingswet en -visie, -plan (inclusief implementatie)
Programma:	8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
Taakveld:	8.1 Ruimtelijke ordening

Datum: 31 oktober 2022

Onderwerp: Uitstel Omgevingswet

DE RAAD NEEMT KENNIS VAN:
De gevolgen van het uitstel van de datum van inwerkingtreding van de Omgevingswet voor:

- De bedrijfsvoering
- De financiën
- Participatie

INLEIDING
Het Koninklijk Besluit dat de eerder beoogde invoering per 1 januari 2023 regelt, is door minister De Jonge (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) ingetrokken om vervolgens een nieuw besluit in procedure te brengen met als ingangsdatum 1 juli 2023. Als voornaamste reden wordt een zorgvuldige invoering van de Omgevingswet genoemd. Er is meer tijd nodig om te oefenen, te testen en te zorgen voor extra ondersteuning bij bevoegde gezagen.

De gemeenteraad is eerder in februari 2022 door middel van een informatienota geïnformeerd over de het afsluiten van de implementatiefase en het starten van de transitiefase van het programma Implementatie Omgevingswet. Daarbij zijn of worden werkprocessen binnenkort geïmplementeerd bij de verschillende vakafdelingen.

Met deze raadsinformatiebrief informeren wij u over de gevolgen van het uitstellen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet voor de hierboven genoemde onderwerpen.

KERNBOODSCHAP

1. Dat er wegens uitstel niet gewerkt kan worden met de 'nieuwe' instrumenten van de Omgevingswet heeft geen nadelige gevolgen voor de dienstverlening en ook niet voor de groei van de stad en de woningbouw opgave.
2. Voor de uitvoering en planning van kerninstrumenten en deelprojecten verandert er door het uitstel niets.
3. In de septembercirculaire wordt door de Rijksoverheid geld beschikbaar gesteld ten compensatie van de Invoeringskosten Omgevingswet en voor de Wet kwaliteitsborging bouw.
4. De verwachting is de implementatie van de wet in 2023 ondanks uitstel van de inwerkingtreding binnen de beschikbare middelen kan worden uitgevoerd.
5. Het uitstel heeft geen invloed op het proces om te komen tot de Lelystadse aanpak van participatie.

Toelichting kernboodschap

Ad 1. Dat er wegens uitstel niet gewerkt kan worden met de 'nieuwe' instrumenten van de Omgevingswet heeft geen nadelige gevolgen voor de dienstverlening en ook niet voor de groeit van de stad en de woningbouw opgave.

Uitstel van de inwerkingtreding betekent dat nieuwe instrumenten uit de Omgevingswet formeel nog niet ingezet kunnen worden. De instrumenten van de Omgevingswet zijn de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de Omgevingsvergunningen. Waar mogelijk (bijvoorbeeld voor de vergunningen) wordt al wel zoveel mogelijk in de geest van de Omgevingswet gewerkt. Dat er nog niet gewerkt kan worden met de 'nieuwe' instrumenten heeft geen nadelige gevolgen voor de dienstverlening en lopende ruimtelijke procedures zoals de woningbouwproductie, de groei van de stad en de samenwerking op het gebied van Ruimtelijke Ordening met derden.

Ook onder de huidige wetgeving kunnen we gevolg geven aan versnelling van de woningbouwproductie. De dienstverlening blijft gelijk, want er verandert niets. Momenteel wordt er al gewerkt aan het verbeteren van de dienstverlening rond vergunningen. Uitstel van de inwerkingtreding betekent wel dat de verbetering van de digitale dienstverlening pas later doorgevoerd kan worden.

Ad 2. Voor de uitvoering en planning van kerninstrumenten en deelprojecten verandert er door het uitstel niets.

Het nieuwe uitstel van de inwerkingdatum biedt mogelijkheden om de puntjes op de i te zetten voor de verschillende werkprocessen. Voor de uitvoering en planning van kerninstrumenten en deelprojecten verandert er door het uitstel niets.

In bijlage 1 vindt u bij elk kerninstrument/deelproject de geactualiseerde stand van zaken en welke inzet van u wordt gevraagd in de periode van 2022-2026.

Ad 3. In de septembercirculaire wordt door de Rijksoverheid geld beschikbaar gesteld ten compensatie van de Invoeringskosten Omgevingswet en voor de Wet kwaliteitsborging bouw (hierna Wkb)

Zo blijkt uit de septembercirculaire 2022 dat Lelystad voor 2022 €746.000 ontvangt onder de noemer ‘Invoeringskosten Omgevingswet’ en €122.000 aan onder de noemer ‘Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)’. Het Rijk stelt deze middelen beschikbaar ter compensatie van de transitiekosten die gemeenten de afgelopen jaren hebben gemaakt in aanloop naar de Omgevingswet. Er volgt nog een stelselevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten opnieuw in kaart worden gebracht. Tevens wordt in de septembercirculaire 2022 aangekondigd dat gemeenten in een latere circulaire nog worden geïnformeerd over de middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025.

Ad 4. De verwachting is dat de implementatie van de wet in 2023 ondanks uitstel van de inwerkingtreding binnen de beschikbare middelen kan worden uitgevoerd.

De extra kosten van het uitstel kunnen in zowel 2022 als 2023 gedekt worden vanuit het eerder beschikbaar gestelde project budget en de reeds beschikbare budgetten. Dan gaat het met name over inzet van extra medewerkers en kosten voor het aanpassen van procedures.

Gevolg van het uitstel voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet is dat de ‘oude’ software langer gebruikt wordt, terwijl de Omgevingsplansoftware al in gebruik is genomen om te oefenen, waarvoor ook kosten gemaakt worden. Bij de aanbesteding is rekening gehouden met mogelijke extra kosten.

Ad 5 . Het uitstel heeft geen invloed op het proces om te komen tot de Lelystadse aanpak participatie.
Participatie is breder dan alleen de Omgevingswet. Het uitstel van de Omgevingswet biedt een mooie kans om vóór de inwerkingtreding participatie goed in te bedden in de organisatie. Maar de vraag naar een vorm van participatiebeleid, waarin staat hoe we participatie organiseren bij de gemeente blijft urgent. Want los van de Omgevingswet blijft de hoeveelheid participatievraagstukken stijgen. Met alle

ambities die Lelystad heeft als het gaat om bijvoorbeeld verduurzamen, groeien en het betrekken van inwoners neemt het aantal projecten alsmaar toe waarin participatie een belangrijke rol speelt.

Verder heeft dit uitstel geen invloed op het proces om te komen tot de Lelystadse aanpak participatie.

VERVOLG
U zult middels een raadssessie worden geïnformeerd over de Omgevingswet.

2. Een overzicht per kerninstrument/deelproject

Deelproject Participatie

Opgave	De Omgevingswet wil bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de overheid onder meer door het faciliteren van publieksparticipatie. Niet de juridische borging, maar een professionele en open houding wordt gezien als de garantie voor een goed participatieproces. Het is belangrijk dat alle belangen en afwegingen op tafel komen om een integrale afweging mogelijk te maken. De verwachting is dat door belanghebbenden vroegtijdig te betrekken bij ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving er meer draagvlak ontstaat voor initiatieven.
Bereikte resultaten 2018 2022	Vaststellen beleidsvisie op participatie (november 2021).
Huidige stavaza	Deze stavaza gaat over Participatie gemeentebreed. Participatie in de Omgevingswet is hier slechts een onderdeel van. De huidige Inspraakverordening moet vervangen worden door een Verordening participatie en uitdaagrecht. Om de Verordening participatie en uitdaagrecht op te stellen, is het noodzakelijk om antwoorden te hebben op in ieder geval deze vragen: - Wat is de definitie van het begrip ‘participatie’. - Welke vormen van participatie horen bij Lelystad. - Welke vormen van participatie willen we als gemeente Lelystad (verder) stimuleren.

	- Welke kaders en instrumenten zijn nodig om participatie daadwerkelijk te organiseren. - Wat is de mate van invloeddeling? Consulterend of besluitvormend? Daarnaast wordt er gewerkt aan het opstellen van handreikingen en instrumenten en wordt onderzocht hoe participatie te borgen binnen de gemeentelijke organisatie.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	- Besluitvorming over verplichte participatie in de Omgevingswet - Betrokkenheid bij het invulling geven aan de bij ‘stavaza’ weergegeven vragen. - Vaststellen Verordening participatie en uitdaagrecht (NB. dit is breder dan de Omgevingswet)

Kerninstrument Omgevingsvisie

Opgave	De Omgevingsvisie is een strategische visie op lange termijn voor de fysieke leefomgeving, waarmee we Maatschappelijke opgaven realiseren, omgevingswaarden beschermen en de rol als facilitator en ondersteuner optimaliseren.
Bereikte resultaten 2018 2022	In 2017 is de gemeente gestart met het invoeringsproces voor de Omgevingswet. Daarvoor is de Startnota ‘Op weg naar de Omgevingswet; leren door te doen’ vastgesteld in de raad van maart 2017. In de startnotitie is bestuurlijk prioriteit gesteld aan het opstellen van de omgevingsvisie. In stappen is gewerkt aan deze omgevingsvisie met

	tussenproducten als Het verhaal van Lelystad, Ruimtelijk Raamwerk en het Koersdocument. Deze zijn als bouwstenen verwerkt in één omgevingsvisie. De omgevingsvisie is 22 juni 2021 door de raad vastgesteld.
Huidige stavaza	Om de omgevingsvisie aan te sluiten bij de meest recente inhoud van de nieuwe Omgevingswet en omdat de raad grotere ambities heeft voor de verdere groei van de stad, is een doorontwikkeling van de omgevingsvisie nodig. Uiterlijk 3 jaar na inwerkingtreding van de Omgevingswet dient deze zogenaamde omgevingsvisie 2.0 gereed te zijn. De bestuurlijke startnota voor deze doorontwikkeling is in het voorjaar van 2022 door de raad vastgesteld.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	Begin 2023: Vaststellen richtinggevende principes & afronden analysefase. Eind 2023: De Raad maakt integrale keuzes. Naar verwachting eind 2024: vaststelling omgevingsvisie 2.0.

Kern instrument Omgevingsplan

Opgave	Transitie van bestemmingsplannen en ander ruimtelijk beleid vertalen naar het omgevingsplan die voldoet aan de Omgevingswet en de ambities van Lelystad.
Bereikte resultaten 2018 2022	Er is een globaal plan van aanpak opgesteld voor de transitieperiode. De gemeenteraad heeft de uitgangspunten vastgesteld voor de inhoud van het omgevingsplan en de volgorde voor de transitie.

	De regels over de fysieke leefomgeving zijn uit verschillende verordeningen gehaald en bij elkaar gezet in de Verordening Fysieke Leefomgeving. Deze verordening wordt gebruikt om regels om te zetten naar regels in het omgevingsplan. Er is een inventarisatie gedaan op de bruidsschat en een inschatting gemaakt of regels kunnen worden aangepast of verwijderd. Er is in 2022 een basis omgevingsplan ontworpen qua structuur en hoofdopzet.
Huidige stavaza	Eind 2022 is door het college een verzoek gedaan aan het ministerie van Binnenlandse Zaken om het gehele grondgebied van Lelystad aan te wijzen op grond van de crisis- en herstelwet. Op basis daarvan heeft Lelystad ruimte om vooruit te lopen op de Omgevingswet. Wij zijn daarom gestart met het actualiseren van een aantal bestemmingsplannen. Wij zullen het bestemmingsplan zoveel mogelijk opstellen in de vorm van het omgevingsplan, zonder dat we de we regels uit het huidige bestemmingsplan aanpassen. Er is een planning gemaakt voor de komende 3 jaar om verder te werken aan ofwel een bestemmingsplan verbrede reikwijdte of een omgevingsplan voor het bestaande woongebied. Voor de ontwikkelgebieden Centrum, Kust en Warande wordt in nauw overleg met de verschillende projectgroepen een

	planning en ambitie voor het omgevingsplan bepaald.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	Het college en de raad worden geïnformeerd over de hoofdstructuur en transitieaanpak van het omgevingsplan. Daarna zal er de komende jaren een aantal wijzigingen op het omgevingsplan aangeboden worden ter vaststelling. Dit kan een project omgevingsplan-wijziging zijn (bijv. t.b.v. woningbouw) of een transitiewijziging voor een heel gebied of een (beleids)thema.

Kern instrument Omgevingsvergunning

Opgave	Het succesvol ontvangen en afhandelen van aanvragen voor een omgevingsvergunning onder de nieuwe Omgevingswet.
Bereikte resultaten 2018 2022	Vanwege de korte doorlooptijd voor complexe aanvragen is geïnvesteerd op het vooroverleg. Een nieuwe manier van werken is de omgevingstafel. Het proces en de inrichting van de omgevingstafel is gereed en draait al meer dan een jaar met succes. Lelystad heeft een grote rol gespeeld in het tot stand komen van werkafspraken in de regionale samenwerking met andere overheden en externe adviesorganisaties. De processen voor nieuwe initiatieven, vergunningen en meldingen zijn in kaart gebracht en aangepast aan de Omgevingswet.

	De nieuwe software om volgende de Omgevingswet te werken is aangeschaft. De medewerkers zijn in 2021 opgeleid om te werken met de Omgevingswet. De gemeenteraad heeft een besluit genomen om: 1. Gevallen aan te wijzen voor adviesrecht door de raad 2. De verordening gemeentelijke adviescommissie (voor welstand en erfgoed) is vastgesteld
Huidige stavaza	De software is aangeschaft en de standaardinrichting is beschikbaar. Er wordt nu gewerkt aan de definitieve inrichting van de applicatie. Met betrekking tot communicatie is de informatievoorziening voor onze website gereed.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	N.v.t.

Deelproject DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Opgave	Nieuwe applicaties voor Omgevingsplan, Aanvraag- en meldingformulieren en VTH aankopen, aansluiten op DSO en implementeren
Bereikte resultaten 2018 2022	Nieuwe applicaties aangeschaft en aangesloten aan DSO-testomgeving.
Huidige stavaza	Nog te doen: processen inrichten, koppelen, gebruikers opleiden, oefenen in de geest van Omgevingswet/DSO, in productie gaan met applicaties
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	N.v.t.

Deelproject Toezicht en handhaving (T&H)

Opgave	Ook onder de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging zal er sprake zijn van toezicht en handhaving op gestelde regels. Echter, het automatisme om veel ver- en geboden te stellen is minder vanzelfsprekend onder de Omgevingswet, waar vertrouwen geven aan inwoners en initiatiefnemers het uitgangspunt is.
Bereikte resultaten 2018 2022	• Er is stil gestaan bij de rol en de plek van T&H in de beleidscyclus. • Ook is een Verordening Fysieke Leefomgeving vastgesteld, waarin alle onderwerpen betreffende de fysieke leefomgeving uit gemeentelijke verordeningen, bij elkaar zijn gebracht. • In Flevoland verband zijn met alle ketenpartners handhavingsafspraken gemaakt. • Om feeling te krijgen met de Wet Kwaliteitsborging worden proefprojecten gedraaid. • Er is meegedacht over de implementatie van de bruidsschat, de rijksregels die onder de Omgevingswet naar de gemeente over gaan. • Er is beleid vastgesteld voor de uitvoering van de Wet Kwaliteitsborging.
Huidige stavaza	• Er wordt door beleidsafdelingen contact gezocht om ook T&H ook in het begin van de beleidscyclus te betrekken. Er worden afspraken gemaakt over het moment van betrekken.

	• Het VTHUP (uitvoerings-programma Toezicht en Handhaving) krijgt een paragraaf over de invoering van de Omgevingswet.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	Inzet van de raad wordt niet voorzien. Aanvulling van het VTHUP is eveneens een college-bevoegdheid. Hiervan moet mededeling aan de raad gedaan worden.

Deelproject Communicatie

Opgave	Voordat de Omgevingswet in werking treedt, moeten inwoners en bedrijven geïnformeerd worden over correcte en begrijpelijke informatie over de Omgevingswet.
Bereikte resultaten 2018 2022	In de afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor de: • interne communicatie; • communicatie rondom het proces om te komen tot Omgevingsvisie 1.0 en; • samenwerking met de Flevolandse ketenpartners. Daarnaast is de raad vanaf Q4 2020 elk kwartaal geïnformeerd over de voortgang van de implementatie.
Huidige stavaza	Half januari 2022 is de communicatieopdracht voor de Omgevingswet gestopt. Omdat er geen extra communicatiebudget is vrijgemaakt is de inzet van communicatie verspreid. En er zijn keuzes gemaakt over waar wel en niet op wordt ingezet: - Voor Omgevingsvisie 2.0 en Omgevingsplan zijn uren en

	kosten geraamd voor communicatie-inzet. - Voor communicatie rond de Omgevingsvergunningen zijn communicatiecollega's aangehaakt. - Ook voor de aanvraag en het maken van toepasbare regels is een communicatieadviseur aangehaakt. - Communicatie onderzoekt wensen en mogelijkheden voor een lokale communicatiecampagne, die zou kunnen starten als Omgevingswet van start gaat. Een eventuele landelijke campagne (die waarschijnlijk eerder start) kan gedeeld worden via gemeentelijke kanalen, indien wenselijk en van toepassing. - Communicatie sluit aan bij de provinciale werkgroep waar kennis, ervaring en communicatiemateriaal wordt uitgewisseld.
Gevraagde inzet van college en raad in 2022 2026	• Besluitvorming over participatie bij initiatieven. De gemeente wil hiervoor ook handvatten geven aan initiatiefnemers. Na besluitvorming start een communicatietraject.

3. Een overzicht met de planning tav College en Raad 2023-2027

<table>
<tr><td></td><td>Q1-23</td><td>Q2-23</td><td>Q3-23</td><td>Q4-23</td><td>2024 (inwerkingtreding 1 jan)</td><td>2025</td><td>2026</td><td>2027 --</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Omgevingsvisie</td><td colspan="2">Vaststellen richtinggevende principes & afronden analysefase</td><td colspan="2">De Raad maakt integrale keuzes</td><td>Naar verwachting eind 2024: vaststelling omgevingsvisie 2.0.</td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="2">Omgevingsplan</td><td colspan="4"></td><td colspan="4">(vanaf Q2 2024): Vaststellen wijzigingen op het omgevingsplan, bijvoorbeeld een project omgevingsplanwijziging
(t.b.v. woningbouw) of een transitiewijziging voor een heel gebied of een (beleids)thema.</td></tr>
<tr><td colspan="5">Geïnformeerd over hoofdstructuur en transitieaanpak van het Omgevingsplan</td><td colspan="3"></td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>Participatie</td><td colspan="2">Besluitvorming over verplichte participatie in de Ow</td><td colspan="2"></td><td>Vaststellen verordening participatie en uitdaagrecht (NB. Dit is breder dan de Ow)</td><td></td><td></td><td></td></tr>
</table>

4. Webcollege ‘Omgevingswet in vogelvlucht’

Link naar de video: (8) Webcollege ‘Omgevingswet in vogelvlucht’ - YouTube

Onderwerp	Tijdstip begin	Tijdstip eind
Uitleg Omgevingswet	0:00	10:03
Uitleg Omgevingsvisie	10:04	11:11
Uitleg Omgevingsplan	12:55	16:45
Uitleg Omgevingsvergunning	17:51	19:42
Uitleg Participatie	26:46	31:02
Uitleg DSO	31:03	32:35

5. E-learning over de Omgevingswet

In de basismodule over de Omgevingswet wordt ingegaan op de achtergronden, doelen en uitgangspunten van de Omgevingswet. Daarnaast leert u meer over onderwerpen als participatie en regionale samenwerking bij de Omgevingswet.

De e-learning basismodule over de Omgevingswet bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Wat is de Omgevingswet?
2. Juridisch en bestuurlijk
3. Ambities en kaderstelling
4. Participatie
5. Regionale samenwerking
6. Aan de slag

Link naar de E-learning: Omgevingswet (leerplatformraadsleden.nl)